

Prima instanță: Jud. Orhei
Jud. E.Buzu
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău:
M.Guzun, A.Nogai, V. Brașoveanu

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

05 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecător:
judecătorii:

Tatiana Vieru
Svetlana Filincova, Oleg Sternioală
Mariana Pitic, Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Țurcan Veaceslav reprezentat de avocatul Veaceslav Brăteanu, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Individuală "Familia Pîslaru" către Țurcan Veaceslav privind încasarea datoriei, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de Țurcan Veaceslav,

c o n s t a t ă :

La 04 decembrie 2014, Întreprinderea Individuală „Familia Pîslaru” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Veaceslav Țurcan cu privire la repunerea în termen, încasarea datoriei și a taxei de stat achitate la inițierea procesului.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 17 decembrie 2010, în calitate de Dealer Oficial al SRL „Kass Expo International Corp” a livrat lui Veaceslav Țurcan marfa în sumă de 96 221 lei, dintre care ultimul a achitat doar 15 521 lei, iar restul costului mărfii - 80 700 lei și 162 euro reprezintă datorie.

Menționează că, s-a adresat cu cerere către Veaceslav Țurcan privind soluționarea litigiului pe cale amiabilă.

Explică că, anterior a apelat și la procedura în ordonanță, cererile fiind respinse, fapt ce a generat omiterea termenului de depunere a acțiunii în procedură generală.

Solicită încasarea din contul lui Veaceslav Țurcan a datoriei în sumă de 80 700 lei și 162 euro, precum și restituirea taxei de stat achitate.

Prin hotărârea Judecătorei Orhei din 03 martie 2016, reclamantul a fost repus în termenul de depunere a cererii de chemare în judecată a Întreprinderii

Individuale "Familia Pîslaru" către Țurcan Veaceslav privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

S-a admis acțiunea depusă de Întreprinderea Individuală "Familia Pîslaru".

S-a încasat de la Țurcan Veaceslav în beneficiul Întreprinderii Individuale "Familia Pîslaru" datoria în mărime de 80700 (optzeci mii șapte sute) lei, și suma în mărime de 162 (una sută șazeci și doi) euro - în lei la cursul Băncii Naționale a Republicii Moldova la data executării hotărârii, precum și cheltuielile de judecată în mărime de 2421 lei, cu titlu de taxă de stat.

La 15 martie 2016, Țurcan Veaceslav a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Orhei din 03 martie 2016, solicitând casarea hotărârii instanței de fond, cu restituirea cauzei la rejudecare în prima instanță sau adoptarea unei hotărâri prin care să fie respinsă ca tardivă acțiunea depusă de Întreprinderea Individuală „Familia Pîslaru”.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2016 s-a respins apelul declarat de Țurcan Veaceslav și s-a menținut hotărârea Judecătorei Orhei din 03 martie 2016.

Instanța de apel a concluzionat că, între Întreprinderea Individuală „Familia Pîslaru” și Țurcan Veaceslav au existat raporturi contractuale, fapt confirmat prin ordinul nr. 0/7912 din 16 decembrie 2010 (f.d.6), prin care Întreprinderea Individuală „Familia Pîslaru” a livrat lui Țurcan Veaceslav marfă: produse nealimentare în asortiment, în sumă totală de 96221 lei. La rândul său, Țurcan Veaceslav s-a obligat să achite prețul mărfii recepționate.

Din declarațiile reclamantului și din ordinul nr. 0/7912 datat cu 16 decembrie 2010 a reținut că Țurcan Veaceslav a achitat doar suma de 15 521 lei.

Totodată a menționat că, pentru soluționarea litigiului pe cale extrajudiciară pârâtului i-a fost expediată pretenția nr. 9 din 17 mai .2014 (f.d. 5), recepționată la data de 22 mai 2014, de către Țurcan Veaceslav (f.d. 4), care nu s-au soldat cu succes, datoria nu a fost stinsă.

Astfel, instanța de apel a reținut că, apelantul nu a infirmat faptul existenței datoriei. Prin urmare rezultă că nu și-a exercitat obligațiile sale integral, acumulând o restanță de 80 700 lei și 162 euro.

Ca urmare, instanța de apel a reținut că, instanța de fond corect și întemeiat a soluționat speța dată.

La 02 decembrie 2016 avocatul Veaceslav Brăteanu în interesele lui Țurcan Veaceslav a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2016 solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu restituirea cauzei la rejudecare în instanța de fond sau adoptarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă acțiunea ca tardivă.

În motivarea recursului a indicat că, instanțele ierarhic inferioare a emis hotărâri vădit ilegale, ignorând aplicarea prevederilor art. 267 alin. (1) al Codului civil al RM.

La fel, invocă că, instanțele ierarhic inferioare au aplicat neîntemeiat prevederile art. 279 al Codului civil RM, deoarece Întreprinderea Individuală „Familia Pîslaru” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată privind încasarea datoriei ce a devenit scadentă din data de 16 decembrie 2010. Ca urmare, termenul

de prescripție de 3 ani prevăzut de art. 267 alin. (1) al Cod Civil a expirat la data de – 16 decembrie 2013. Iar în instanța de judecată s-a adresat cu acțiune, în acest sens abia la data de 04 decembrie 2014, adică aproximativ peste 4 ani de la data expirării termenului de prescripție.

Menționează că, la examinarea cauzei date nu au fost luate în considerație prevederile legale a art. 279 din Cod Civil, fapt ce a dus la adoptarea unor hotărâri vădit ilegale prin care intimatul a fost repus în termenul de adresare în instanța de judecată.

Explică că, nu recunoaște datoria invocată de intimat, fapt care a menționat atât în prima instanță cât și în instanța de apel indicând despre tardivitatea acțiunii depuse.

Totodată, mai indică că, instanța de fond a examinat cauza în lipsa lui fără a fi înștiințat legal. Aceasta nu a verificat corect ultimul domiciliu a lui, expediind citațiile la o adresă greșită.

Statuiază că, în instanța de apel a fost anexată copia autentificată a buletinului de identitate din conținutul căruia se poate conchide clar domiciliul acestuia și faptul că instanțele ierarhic inferioare expediau citațiile la adrese greșite.

Relevă că, instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel privind anularea încheierii Judecătorei Orhei din 20 iulie 2015 prin care s-a anulat încheierea Judecătorei Orhei din 17 iunie 2015 unde a fost scoasă de pe rol a cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Individuală „Familia Pîslaru” către Țurcan Veaceslav. Or, s-a menționat expres că examinarea chestiunii cu privire la anularea încheierii judecătorei Orhei din 17 iunie 2015 s-a efectuat în lipsa citării legale a lui Țurcan Alexei și a reprezentantului acestuia Ion Leca.

Totodată, invocă că instanța judecătorească a anulat ilegal încheierea din 17 iunie 2015, or, Întreprinderea Individuală „Familia Pîslaru” nu a comunicat instanței de judecată motivele neprezentării în ședința de judecată din 17 iunie 2015 când a fost citat legal. La fel, cel din urmă nu a solicitat amânarea ședinței de judecată din timp.

Reiterând motivele de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei, recurentul a indicat că instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, aplicând eronat normele de drept.

Menționează că, la emiterea deciziei instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material și procedural, încâlcind regulile de stabilire a probelor în condițiile prevazute de art. 130 din CPC.

Conform art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Colegiul reține că, la materialele cauzei este anexată copia scrisorii de expediere în adresa părților a copiei deciziei integrale a instanței de apel (f.d.106), însă careva probe privind recepționarea deciziei contestate de către participații la proces, lipsesc. Astfel, recursul declarat la data de 02 decembrie 2016, se consideră depus în termen (f.d.111- 114).

La data de 30 ianuarie 2017, în adresa Întreprinderii Individuale „Familia Pîslaru” a fost expediat spre cunoștință copia recursului declarat de către Țurcan Veaceslav, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs (f.d.122).

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin încheierea din 22 martie 2017 recursul declarat de către Țurcan Veaceslav a fost considerat admissibil și transmis în Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție pentru a fi examinat în fond.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat în limitele invocate pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de avocatul Veaceslav Brăteanu în interesele lui Țurcan Veaceslav urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Din actele pricinii rezultă că, între II "Familia Pîslaru" și Țurcan Veaceslav privind încasarea datoriei au existat raporturi contractuale, fapt confirmat prin ordinul nr. 0/7912 din 16 decembrie 2010 (f.d.6).

Astfel, rezultă că II „Familia Pîslaru” a livrat lui Țurcan Veaceslav marfa: produse nealimentare în asortiment, în sumă totală de 96221 lei, iar ultimul la rândul său urma să achite prețul mărfii recepționate.

Potrivit ordinului nr. 0/7912 din 16 decembrie 2010 și a declarațiilor II "Familia Pîslaru" rezultă că Țurcan Veaceslav a achitat doar suma de 15 521 lei.

Pentru soluționarea litigiului pe cale extrajudiciară lui Țurcan Veaceslav i-a fost expediată pretenția nr. 9 din 17 mai 2014 (f.d. 5), recepționată de către ultimul la 22 mai 2014 (f.d. 4), însă datoria nu a fost stinsă.

La 04 decembrie 2014 II "Familia Pîslaru" a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Veaceslav Țurcan cu privire la repunerea în termen, încasarea datoriei și a taxei de stat achitate la inițierea procesului (f.d.3).

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 03 martie 2016, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2016, acțiunea depusă de Întreprinderea Individuală "Familia Pîslaru" către Țurcan Veaceslav privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, a fost admisă (f.d. 59;63-65; 101-105).

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că, instanța de apel corect a aplicat legile materiale reieșind din temeiurile și obiectul acțiunii. Legal și întemeiat a stabilit circumstanțele care au importanță pentru soluționarea

justă a pricinii, având la bază cumulul de probe administrate la caz și corect a ajuns la concluzia temeiniciei hotărârii primei instanțe.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reține prevederilor art. 267 alin. (1) Cod civil, care indică că termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani, precum și a art. 272 alin. (1) Cod civil, care stipulează că termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune, dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Însă, potrivit art. 575 alin.(1) Cod Civil, în cazul în care termenul de executare a obligației nu este determinat și nici nu rezultă din natura acesteia, creditorul are dreptul de a pretinde oricând executarea ei, iar debitorul este îndreptățit să o execute oricând. Dacă datoria de a executa imediat nu rezultă din lege, contract sau din natura obligației, debitorul trebuie să execute obligația în termen de 7 zile din momentul cererii creditorului.

Astfel, raportând la caz dispozițiile normelor enunțate, se constată drept justă concluzia instanței de apel, care în acordul cu soluția dată de prima instanță, a remarcat că acțiunea corect a fost repusă în termen, or, în speța dată, se atestă cu certitudine caracterul dolosiv al cumpărătorului, care a promis anterior soluționarea litigiului pe cale amiabilă. Aceste intenții rezultă și din declarațiile făcute de părți la examinarea cauzei.

Ca urmare, Colegiu va reține că înaintând acțiunea în instanța de judecată la 04 decembrie 2014, II "Familia Pîslaru" a solicitat încasarea de la Țurcan Veaceslav datoria în mărime de 80 700 lei și 162 Euro, ce reiese din factura eliberată la data de 17 decembrie 2010 (f. d. 6).

Totodată, Colegiu mai reține că la 17 mai 2014 II "Familia Pîslaru" a expediat în adresa lui Țurcan Veaceslav propunerea nr.9, prin care a solicitat achitarea benevolă a datoriei în mărime de 80 700 lei și 162 Euro, în termen de 5 zile de la data primirii notificării (f.d.5). Recurentul Țurcan Veaceslav a recepționat notificarea dată la 22 mai 2014, care nu a fost executată în termenul stabilit (f.d.4).

Potrivit alin. (1) art. 272 din Codul civil, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Conform alin. (1) art. 279 Codul civil, în cazuri excepționale, dacă instanța de judecată, constată că termenul de prescripție extinctivă nu este respectat datorită unor împrejurări legate de persoana reclamantului, dreptul încălcat al persoanei este apărut.

În conformitate cu art. 271 Codul civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă până la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

În același timp instanța de recurs relevă că argumentul Țurcan Veaceslav, reținut de altfel și de instanța de apel, precum că acesta nu a fost prezent în

ședințele de judecată, că nu a fost citat legal, citațiile fiind expediate pe o adresă greșită se constată a fi neîntemeiat.

Or, conform pct. 89 Regulile privind prestarea serviciilor poștale, aprobate prin Hotărârea Guvernului 798 din 18 iunie 2002, trimiterile poștei de scrisori înregistrate (exceptând trimiterile cu mențiunea "Predarea în mână proprie" sau cu mențiunea "Citație" ori "înștiințare") pot fi eliberate fără procură membrilor familiei de gradul întâi, care au atins vârsta majoratului, la prezentarea unuia din documentele de legitimare indicate în pct.103 al prezentelor Reguli și a documentului care confirmă relațiile de rudenie, pe aviz fiind indicată relația de rudenie (mamă, tată, fiu, fiică, soț, soție, frate, soră).

Materialele cauzei atestă că, în instanța de fond Țurcan Veaceslav a fost reprezentat în ședințele de judecată de avocatul Leca Ion în baza mandatului nr.0421989 din 10 iunie 2015 (f.d.22). În ședința de judecată din 27 octombrie 2015 avocatul Leca Ion a solicitat amânarea cauzei pentru încheierea unei tranzacții de împăcare, fapt confirmat prin procesul verbal din 27 octombrie 2015 (f.d 45-46).

Iar, potrivit procesului verbal din 16 decembrie 2015 reprezentantul lui Țurcan Veaceslav avocatul Leca Ion a solicitat un termen suplimentar pentru soluționarea chestiunii date (f.d.47).

Potrivit art. 75 alin. 1 CPC al RM, în proces civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar. Participarea personală în proces nu face ca persoana fizică să decadă din dreptul de a avea avocat. Astfel, Țurcan Veaceslav a fost reprezentat în instanța de fond de avocat, fapt ce denotă că recurentul era la curent cu litigiul dat. Prin urmare nu poate fi reținut argumentul că a aflat despre acțiunea respectivă post factum. Respectiv acesta urma să depună diligența necesară pentru a fi la curent cu soarta dosarului.

În această ordine de idei Colegiu mai relevă că, în cazul în care partea, care este reprezentată în judecată printr-un mandatar, a făcut o alegere de domiciliu la adresa acestuia, atunci citarea și comunicarea actelor de procedură se vor face la adresa mandatului; dacă însă partea nu a arătat persoana însărcinată cu primirea actelor de procedură, atunci acestea se vor comunica la domiciliul părții.

Conform art. 102 alin. 4/1 CPC al RM, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Ba mai mult ca atât, Țurcan Veaceslav a fost înștiințat despre examinarea cauzei date prin citarea publică (f.d.56), or, potrivit art.108 Cod de Procedură Civilă, persoanele cu domiciliul necunoscut ori cu reședința necunoscută, inclusiv cei aflați în străinătate, vor fi citați prin mica publicitate. Citarea prin publicitate se face în Monitorul Oficial sau într-un ziar mai răspândit. Publicarea citației se face cu cel puțin 15 zile înainte de data fixată pentru judecată.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Față de cele ce preced se constată că argumentele invocate de recurent, în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de către instanța de recurs, deoarece se

combat cu cele invocate mai sus și se axează asupra circumstanțelor, care au fost constatate și elucidate pe deplin de instanța de apel, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

Distinct de cele relatate și având în vedere faptul că criticile formulate în recurs sunt nejustificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilo, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Țurcan Veaceslav reprezentat de avocatul Veaceslav Brăteanu.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Individuală "Familia Pîslaru" către Țurcan Veaceslav privind încasarea datoriei.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
Judecătorii:

Tatiana Vieru

Svetlana Filincova

Oleg Sternioală

Mariana Pitic

Nicolae Craiu